

„ostrá hrana“ - *hard edge*

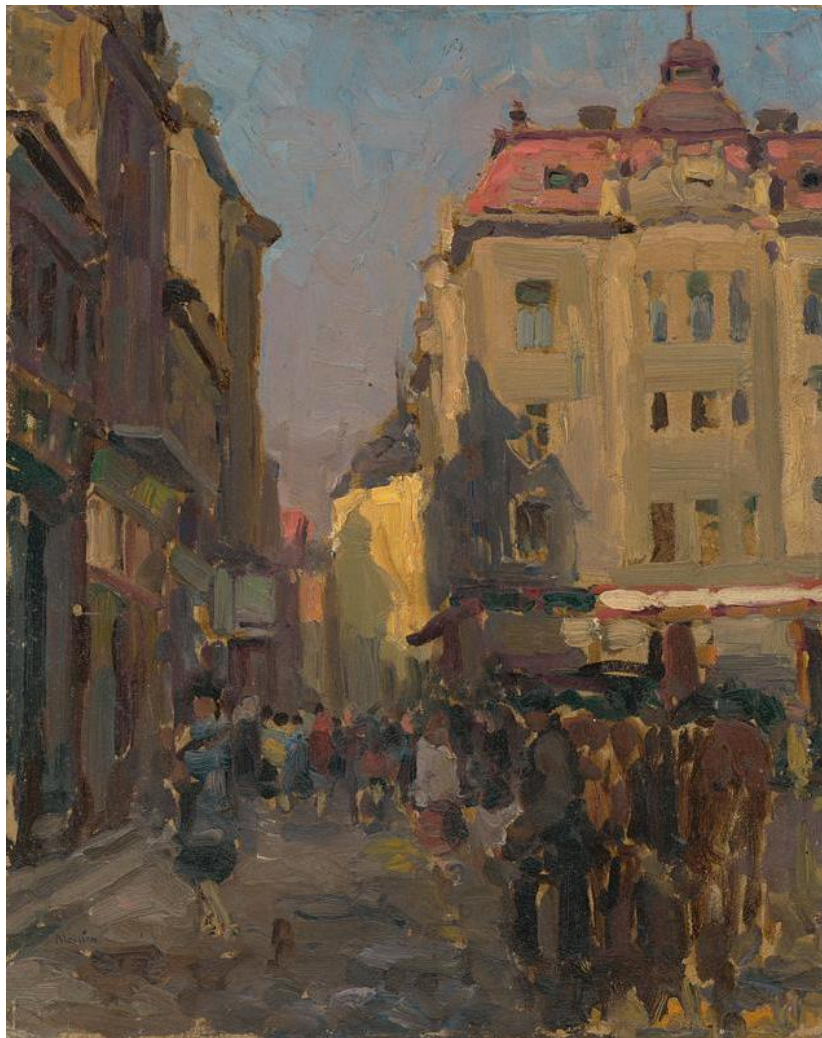
ostrakon - gréc. – „črep“

-hlinené črepiny používané v staroveku a stredoveku ako náhrada za *papyrus* k písaniu krátkych textov; pozri *papyrus*, *písmo*

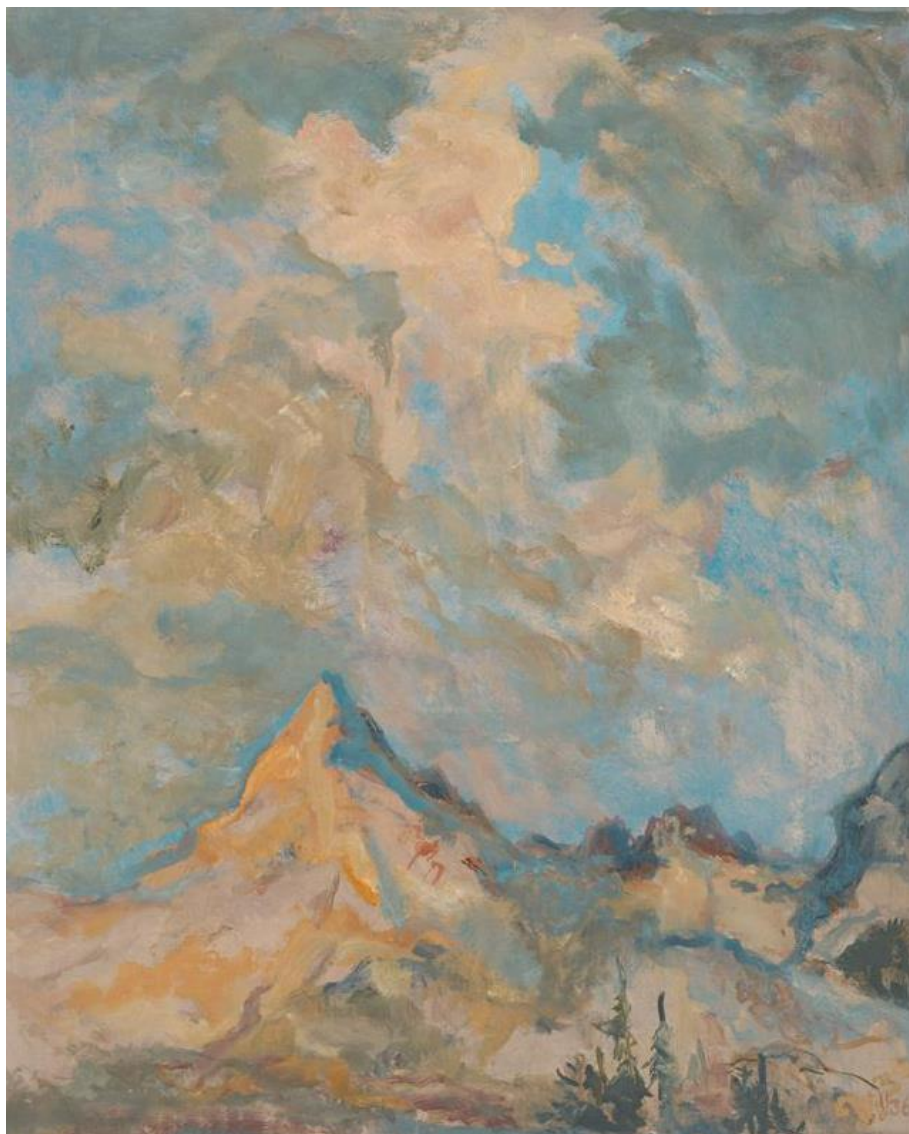
Baleka: keramický črep alebo kúsok štiepaného *vápenca* o veľkosti ľudskej dlane; používaná v staroveku najmä v Egypte, na krátke obchodné, finančné a účtovné zápisky alebo na korešpondenciu, v škole na písomné a početné cvičenia, iba zriedkavo na literárne záznamy; ostrakon bol lacnou a dostupnou písacou podložkou, nahrádzajúcou *papyrus*; vo výtvarnom umení boli ostraka podložkou pre náčrty, kresbové predlohy, kópie a pod; pozri *egyptské umenie*

Ostrava - pozri *Čechy*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Ostrava>

J. T. Mousson: Ostrava (okolo 1930)

J. Vodrážka: Oblak nad Ostravou (1934-1936)

ostražitost' - bdelost'

ostrenie - kalenie a ostrenie sochárskych nástrojov

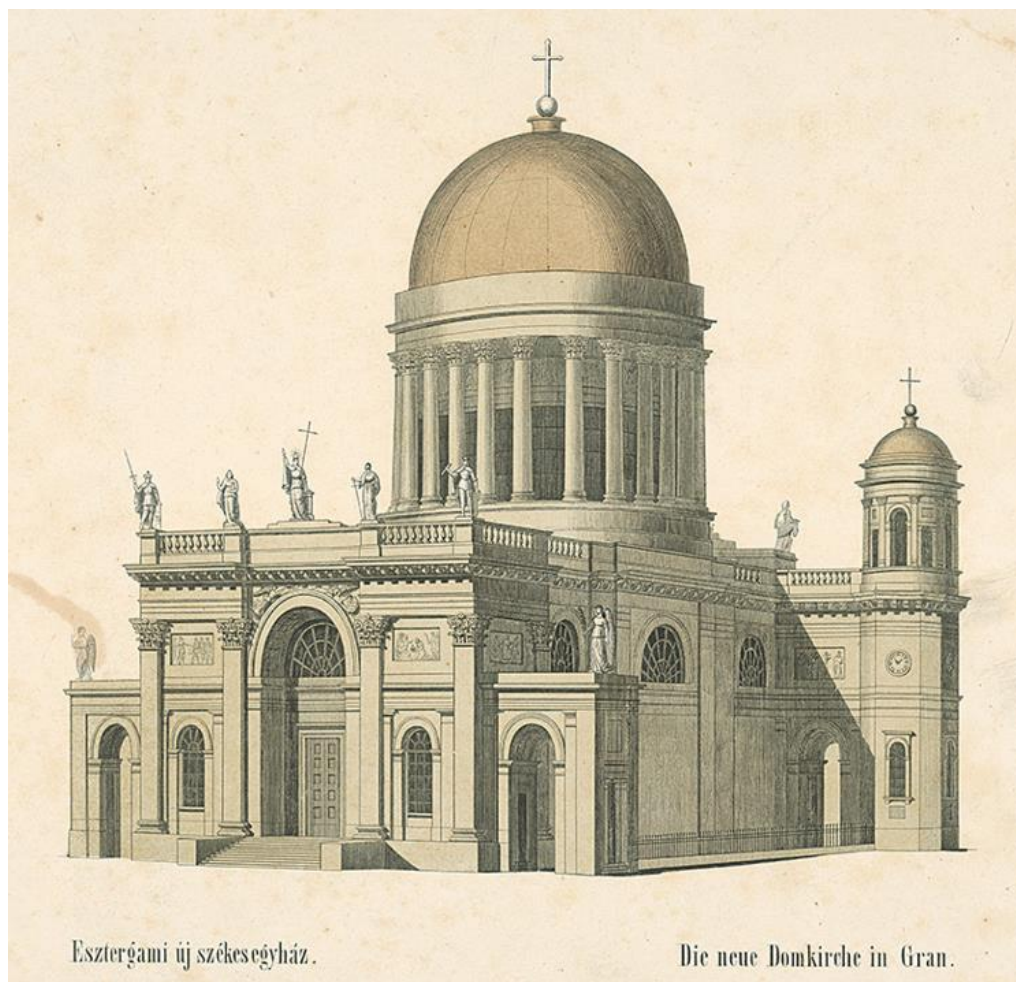
ostrev - provizórny rebrík na zliezanie stredovekých hradieb v podobe kmeňa stromu s výčnelkami po vetvách, ktoré slúžili ako priečky na lezenie; pozri *heroldské figúry*: zvislé a vodorovné členenie štítu

Ostrihom - pozri *Maďarsko*

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Ostrihom_\(mesto\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Ostrihom_(mesto))

Stredoeurópsky autor z 19.storočia: Ostrihom (litografia, 1800-1900)

Stredoeurópsky autor z 19.storočia: Nová katedrála v Ostrihome (litografia, 1800-1900)

Ostrogóti - pozri *ostrogótske kráľovstvo*; *Vizigóti*; *Illyria/Illyricum*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Ostgote>

ostrogótske kráľovstvo - ríša *germánskych* kmeňov Ostrogótov (pozri *Gótovia*), vytvorená 493 po Kr. po rozpadu *Rímskej ríše* (r. 476) na území Talianska, Sicílie, Dalmácie, *Panónie* (*vizigótske kráľovstvo* na území juž. Francúzska, Španielska, Portugalska a *Norika*); v období 490-540 hl. mestom ríše *Ravena* (Malá československá encyklopedie); v ríši prežívala stará rímska aristokracia aj niektoré hospodárske a právne inštitúcie; počas vlády Theodoricha Veľkého a dcéry Amalasunthy priateľské styky s *Byzantskou ríšou* a ostrogótske kráľovstvo najvýznamnejšou germánskou ríšou; počas vlády kráľa Witiga a Totily boje s Byzanciou, ukončené v období 535-555 ovládnutím ostrogótskeho kráľovstva Byzantskou ríšou; pozri *Benátky*; *barbarské ríše*

ostrogótske umenie - súčasť barbarského *germánskeho umenia*; rozvoj v časovom horizonte 4.-5.st.; prijímanie posledných zvyškov *antickej kultúry*, prostredníctvom *skýtsko-sarmátskeho umenia* aj podnety ázijskeho umenia; realizované predovšetkým vo forme umeleckých remesiel, výrobky sa vyznačujú mimoriadnou slohovou jednotou (*ornament geometrický*, štylizované motívy vtákov, orlov, *technika priehradkového emailu*, *inkrustácia* zlata drahými kameňmi; pozri *barbarské umenie raného stredoveku*

ostrovne knižné maliarstvo/inzulárne knižné maliarstvo - súhrnné označenie predkarolínskeho *knižného maliarstva* na írskych a anglických ostrovoch (insula – „ostrov“); vychádzalo z *benediktínskych kláštorných scriptórií* od 7.st. a na ostrovoch sa udržalo až do 12.st.; *iluminácie* majú spoločný abstrahujúci a ornamentálny charakter, plošný, lineárny a krivkový *ornament*; východisko ostrovného ornamentu v predhistorickom období (*keltské* a *germánske umenie*: zvierací *pletencový ornament*; pozri *ornament zoomorfný* > *zoomorfný štýl*); tento ornament si nasledovne podriaďoval figurálne zložky výtvarného prejavu, ktoré v ostrovnom umení nemali tradíciu; v ostrovnom knižnom maliarstve sa vytvorilo niekoľko okruhov:

1.v strednom a južnom Anglicku (Canterbury a York) mala svoju základňu anglicko-talianska škola, nakoľko tu pôsobila rímska misia; jej tvorba sa vyznačovala dejovosťou figurálnej ilustrácie (pozri *naratívnosť*); v 7.st. z nej vyšli diela *Codex Amianitus*, *Žaltár z Canterbury*, canterburský *Codex aureus*; od pol. 8.st. sa zvyšuje ich význam, rozvíjajú dejovú ilustráciu, postavám dávajú telesnosť a živosť, ornament podávajú priestorovejšie

2.anglo-írsky prúd vychádzajúci z írskej misie sa priklonil k ornamentálnej a dekoratívnej výzdobe založenej na bohato rozvinutých, často celostránkových *iniciálach* a ornamentoch; čelnými pamiatkami sú *Book of Durrow*, *Book of Lindisfarne*, *Book of Kells*, *Lichfield evanjeliá*; napriek tomu, že figurálna a dejová ilustrácia získavala postupne prevahu v ostrovnom knižnom maliarstve, ovplyvňovala írsku ornamentálna vetva výrazne kontinentálne scriptória; ovplyvnila tak v 9.st. anglo-francúzsku skupinu rukopisov; pozri *pletenec*

3.anglo-francúzska skupina rukopisov ovplyvnená írskym prúdom v ostrovnom knižnom maliarstve; prevzala ornamentiku iniciál, písmo (*minuskulu*; pozri *inzulárne písmo*) v časoch normandského vpádu na ostrov (793) a keď pre *obrazobororecké* spory bol dočasne utlmený byzantský vplyv na západoeurópsky umelecký vývoj

pozri *angloírske umenie*, *predrománske umenie*, *karolínske umenie* *pletenec*, *iluminácia*, *bordúra*

ostrov blažených - gréc. *macaron nesos/makaron nesoi*; lat. *insulae fortunatorum* alebo *campus felices*

Baleka: starogrécka predstava miesta záhrobného pobytu mŕtvych; čínska predstava (*taoizmus*) ostrovov blažených počítala s tromi ostrovmi, ktoré tvorili prvý *raj* (druhý raj tvorilo pohorie Kinlug na západe krajiny) a žili na nich *géniovia* a nesmrteľní; v čínskej mytológii na ostrovoch rástli *huby šťastia*, zaručujúce *nesmrteľnosť*; v *mytológii* starovekého Egypta a Grécka „záhrobie šťastných“, kam sa dostávali obľúbenci bohov, aby tu bezstarostne pokračovali vo svojom živote; *grécka mytológia* verila vo dva ostrovy (zoslunili na ne priplávali na rýchloch *delfinovi*; symbolizoval záchranu duše a chvat, v ktorom sa duša ponáhľala do večne šťastného posmrtného bytia; v tomto význame sa delfín zobrazoval na gréckych *sarkofágoch*); ostrovy blažených boli miestom znamenajúcim bezstarostný život a tak sa v nich odrazili aj spoločenské výsady (na ostrovy delfinom odvážaní predovšetkým obľúbenci bohov, pochádzajúci najmä z rodovej aristokracie); ostrovy blažených už v antike často stotožňované s *Elyssiom*; podľa antických literárnych zdrojov sa nachádzali za *Herculovými slpmi*, mali príjemné podnebie, plodná zem dávala tri razy do roka bohatú úrodu; podľa *Titanomachie* vládol v nich *Kronos*, keď ho *Zeus* omilostil potom, čo porazil ostatných *Titánov*; antická predstava ostrovov blažených zovšeobecnela v európskej kultúre a našla svoju odozvu vo výtvarnom umení, kde nadobúdala rôzne filozofické výklady; ostrovy blažených sa v stredoveku stali aj predobrazom záhrad lásky; v novovekom umení sa stali protikladom miesta blaženosti a večného života (A. Böcklin: Ostrovy mŕtvych); pozri *grécka antická kultúra*; *záhrada lásky*

Biedermann: vyskytli sa pokusy lokalizovať ich v mýtickej geografii, napr. na ostrov Dilmun (tam podľa sumerského *eposu* O *Gilgamešovi* unesený *Utanapištim* pri *potope sveta*); ostrov Dilmun sa dával do súvislosti s Bahrajnskými ostrovmi v Perzskom zálive; *grécka mytológia* ostrovy blažených (*macaron nesoi*) umiestňovala do západného *Okeánu* a vznikol pokus o pseudografické umiestnenie na Kanárske ostrovy (Plutarchos; 125); *keltská mytológia* spomína rozprávkové krajiny v západnom mori (Atlantický oceán; pozri Biedermann: *raj*); Íri opisujú množstvo rajských ostrovov šťastia a možné cesty k nim; kresťanstvo nadväzuje na túto predstavu legendou o opátovi *Brendanovi*, ktorý na lodi navštívil túto „zasľúbenú krajinu blažených“; v čínskych predstavách sa tri ostrovy blažených nachádzali v Pacifiku pred východným pobrežím Číny a volali sa Fang-čang, Pcheng-laj a Jing-čou; žilo na nich *osem Nesmrteľných*; porovnaj ostrovy blažených s *Avalon* spomínanou v keltských ságach

-v súvislosti s heslom *raj*: predstavy *Keltov* severozápadnej Európy o záhrobí spájajú ideu ostrovov šťastia v západnom mori s predstavou krajiny blaha pod morskými vlnami, ktorá je živým neprístupná a podobne ako islamský raj plná zmyslových radostí; v rozprávkach námorníkov z tejto oblasti sa spomína asi trikrát päťdesiat ostrovov, na ktorých čakajú tisíce krásnych žien, kde znie krásna hudba a kde nepoznajú faloš, strasti, chorobu ani smrť; k bájnym ostrovom šťastia patria Mag Mell - kvetnatá planina radostí, Mag Mon - planina hier, Ciuín -

dobrotivá zem, Imchiuín - veľmi dobrotivá zem; ostrov Emain sa nazýva aj Tir na'm Bán - zem žien, kde čaká množstvo láskou horiacich dievčat a žien;

-v súvislosti s heslom *Kronos*: v *Titanomachii* Zeus zvrhol *Titánov* do podsvetia, ale otca Krona omilostil a urobil ho vládcom ostrovov blažených

-v *sumerskej* mytológii je príkladom ostrov Dilmun, povrchne stotožňovaný s bahrajnskými ostrovmi v Perzskom zálive, avšak situovaný do vyššej sféry

ostrovy Kykladské - *Kykladské ostrovy*

Ostrovy požehnaných - bájne ostrovy späté s legendou o *Artušovi*

ostrovy Strofadské - *Strofadské ostrovy*

ostrôžka - radielko; v *archeológii* ozubené koliesko z kovu alebo dreva; jeho pohybom sa na povrchu nádoby vytvárali línie zvyčajne štvorcových otláčkov; technika obľúbená najmä v *rímskej* dobe a *stredoveku*

ostrožna - terénny útvar v tvare jazyka, na bokoch a v zadnej časti (*opyš*) ohraničený klesajúcim svahom; pozri *šijová priekopa*; *Pražský hrad*

Ostrý kameň - *hrad Ostrý Kameň*

Ostwaldov farebný kruh - najstaršie a najznámejšie usporiadanie 24 *spektrálnych* farieb (z 1916), ktoré umožňuje v protíľahlosti nájsť farebné dvojice *komplementárnych farieb* aj trojice pre harmonické súzvuky; pozri *kolorimetria*; *Chevreulov farebný kruh*; *farebná harmónia*

Othmar - (759); čes. Otmar; tiež Otomar, Otomar, Othmar, Audomar; kňaz, zakladateľ a prvý opát benediktínskeho kláštora v *St. Gallen*; bol nemeckého (alamanského) pôvodu; prebral vedenie mníchov, ktorí sa usadili pri hrobe sv. Gallena v dnešnom *St. Gallen*; pred jeho príchodom sa jednalo o pustovňu s niekoľkými málo mníchmi; keď sa oblasť sa dostala pod vplyv karolínska ríše, *St. Gallen* bolo pod nátlakom prinútené zjednotiť kostol a kláštor pod benediktínsku rehoľu, čo bolo v súlade so stratégiou karolínskej ríše; za to dostal kláštor pozemky; pod Otmarovým vedením zažil kláštor svoj prvý rozkvet, duchovný vo vnútri kláštora tak charitatívny mimo kláštor: pomoc chudobným a chorým; postavil ubytovňu a *hospic* pre nevyliciteľne chorých a *malomocných*, čo má veľký lekársko-historický význam, pretože to bola najstaršia inštitúcia tohto typu vo Švajčiarsku; Otmar sa venoval priamo realizácii: stretával sa s chudobnými a vyberal chorých pre svoje zariadenie; vďaka charitatívnej činnosti sa Otmar stal významným symbolom alemanského národného vedomia, čo vyvolávalo značnú neľúbosť v očiach franskej šľachty; okrem toho si na kláštor robil nároky aj biskup Sidonius z Konstanze (Kostnice); to viedlo k obchodnému ohováraníu Otmara z cudzoložstva a nemravnosti, pre ktoré bol zatknutý a súdený; odsúdili ho na trest smrti hladom v kráľovskom paláci Bodman na brehu Überlingersee; následne došlo k zmierneniu trestu a Otmara bol držaný vo väzbe na ostrove Werd; tu aj zomrel; po desiatich rokoch nevykazovalo známky rozkladu, bola extrémna horúčava; vesliari vysmädli a vypili všetko víno zo sudov, ktoré mali na lodi; napriek tomu všetky sudy stále zostávali plné; preto je vínný sud jedným z Othmarových atribútov; pozri *kresťanskí svätci*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Othmar

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Othmar (Norimberská kronika, 1493)

osud - gréc. moira – „osud, údel, podiel“; v tejto podobe značil osud všetko, čo je zahrnuté v týchto pojmoch považované Grékmi za nezmeniteľné a nezávislé na slobodnej vôli človeka, ba viac, moire boli podriadení aj bohovia, ktorí sú iba strážcami a vykonávateľmi osudu; bohyňami osudu podľa Hesioda tri Moiry: Klóthó, Lachesis a Atropos; osud zastupoval občas aj Zeus ako vládca osudu, alebo iný boh, ale iba v prípade, že osud poznal a riadil sa ním; v tejto podobe môže osud ovládať aj človek; Gréci spájali Moiru s prívlastkami „zlá“, „zhubná“; osud vytváraný vôľou človeka nazývali aisa; personifikovaná Aisa bola ovplyvniteľná vôľou človeka, človek proti nej konal svojvoľne, z pýchy alebo vášne; vo viacerých prekladoch Homéra však stieraný rozdiel medzi moirou a aisou; pozri *géniovia*, *Atropos*; *Zeus*; *havran*; *sirény* (Wensleydalová); *fadó*, *Urdina* *studňa*, *studňa osudu*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Fato>

v gréckej mytológii: Tyché, Moiry (Klóthó, Lachesis a Atropos), Zeus

v rímskej mytológii: Fortuna, Parky, Fatae,

v akkadskej mytológii: Šamaš

v sumerskej mytológii: Útu, Enlil

v asýrskej mytológii: Aššuru

v etruskej mytológii: Antrpa, Nortia

v tráckej mytológii: Adrasteia

v egyptskej mytológii: Šaj/Ka/Psais/Psois, Maat

v slovanskej mytológii: Sudičky

v germánskej mytológii: Norny

v budhizme: karma

v islame: kismet

v čínskej mytológii: Šualu/Stary Muž z južného pólu

v židovskej mytológii: súdny deň

v kresťanstve pozri Jób

v severskej mytológii: fylgja, Norny

v severonemeckých mýtoch: Norny

v ľudových poverách pozri vták (Lurker)

Betz v súvislosti s číslom 8: v čínskej knihe I-t'ing existuje osem krát osem znakov, čiže dokopy 64, ktoré označujú plnosť všetkých osudov a premenlivých možností; v rámci týchto osudových procesov má ten, kto knihu študuje, poznať vlastnú cestu a vyjasniť si úlohy; pozri *symboly číselné 8*

Biedermann v súvislosti s heslom *havran: Plinius Starší* (†79), autor encyklopédie *Naturalis historia*, ho spomína ako nositeľa zlých správ s akoby priškrteným hlasom, a vyslovuje názor, že havran ako jediný z vtákov chápe svoju úlohu osudového znamenia

pozri *koleso osudu, koleso odplaty, imelo, symboly číselné:8* (Betz); *sup* (Becker); *povera; Eligius; koleso odplaty, koleso osudu*

Oswald/Oswald - (†641); *kresťanský svätec*; druhý syn kresťanského kráľa Northumbria, ktorý stratil svoj trón pre boj proti pohanským protivníkom; Oswald strávil sedemnášť rokov v exile v Škótsku a Írsku; po smrti brata sa vrátil, aby chránil kráľovstvo proti waleských útočníkmi v bitke pri Heavenfild; v ranom stredoveku symbolizovaný *havranom*; *atribútom* Oswalda sú *jeleň* a *rohy* a *havran*; pozri *štrnásť pomocníkov v núdzi; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; kresťanskí svätci*

<http://onceiwasacleverboy.blogspot.sk/2011/08/st-oswald.html>

Oswald Worchester - (†992); arcibiskup z Yorku; bol dánskeho pôvodu, ale vychovávaný svojim strýkom, Oda, ktorý ho poslal do Francúzska opátstva Fleury, aby sa stal *mníchom*; po niekoľkých rokoch sa vrátil do Anglicka na žiadosť svojho strýka, ktorý zomrel pred jeho návratom; po strýkovej smrti Oswald potreboval patróna a obrátil sa k inému príbuznému Oskytel, ktorý sa nedávno stal arcibiskupom z Yorku; ten upútal pozornosť arcibiskupa Dunstana, ktorý mal Oswalda vysvätiť za biskupa Worcesteru v 961; v roku 972 bol Oswald povýšený na biskupa Yorku, hoci pokračoval v činnosti vo Worcesteru; ako biskup a arcibiskup bol Oswald bol zástancom a jedným z hlavných propagátorov reforiem Dunstanovho kostola, vrátane kláštorných reforiem; Oswald založil niekoľko kláštorov, vrátane opátstva Ramsey (pozri *Žaltár Rampsey/Žaltár Oswalda*), a reformoval ostatných siedem, vrátane Winchcombe v Gloucestershire a Pershore a Evesham v Worcestershire; v roku 985 Oswald pozval Abbona opáta kláštora Fleury do Ramsey, aby prispel ku kláštornej škole; Abbon bol v Ramsey od 985 do 987, kde on učil *computus* alebo metódy pre výpočet *Velkej noci*; tento výpočet bol tiež často používaný v snahe vypočítať dátum *posledného súdu*; Oswald zomrel v roku 992, zatiaľ čo umýval nohy chudobných; hagiografia píše, že rýchlo po smrti bol vyhlásený svätcom; pozri *kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Oswald_of_Worcester

<https://www.google.sk/search?q=oswald+of+worchester&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiBwN-NuMjLAhWrB5oKHfMYAZ0QsAQIJg>

osvetlenie - vo výtvarnom umení: prívod svetla na dané miesto a predmet, aby sa dosiahli želané účinky zrakového vnímania objektu, jeho *modelácia, farba, kontúra* ap.; pozri *svetlo, Purkyňov fenomén, svetlo interpretačné, dioráma; plenérová maľba*

osvetlenie bazilikové - bazilikové osvetlenie

osvetlenie doplnkové/komplementárne - osvetlenie za pomoci odrazovej dosky, ktorá sa tak stáva zdrojom svetla *odrazeného*, alebo za pomoci elektrického osvetlenia; cieľom je zmäknúť niektoré časti ukryté v tieni (pozri *tieň priamy a vržený*)

osvetlenie frontálne - vyjadruje jeden z troch faktorov svetla: smer; svetlo dopadajúce čelne (pozri *fronta*), spredu na model > tiene za ním sú prakticky ukryté > minimálna ilúzia *objemu* > predmet sa prezentuje najmä svojou *farbou*

osvetlenie komplementárne - osvetlenie doplnkové

osvetlenie laterálne - svetlo dopadá z jednej strany, zatiaľ čo druhá je v tieni; *objem* a *hĺbka* dané *vrženými tieňmi*; neobvyklý spôsob osvetlenia modelu s dramatickým efektom

osvetlenie laterálne frontálne - vyjadruje jeden z troch faktorov svetla: smer; svetlo dopadá na predmet približne pod uhlom 45 stupňov a vytvára dokonalý dojem *objemu* a *hĺbky*; využívaný najčastejšie na zachytenie tvaru modelu, vzhľadu a fyziognómie (pozri *portrét*)

osvetlenie zadné - svetlo z smeru a s rovnakým účinkom (svetelná svätožiara v *kontúrach*) ako pri *osvetlení zo zadného poloprofilu*

osvetlenie zdola - druh osvetlenia s dlhými *tieňmi skutočnými*; vytvára fantastické, nereálne tvary > užívaný pri špecifických efektoch

osvetlenie zhora - osvetlenie s dlhými *tieňmi skutočnými*, ktoré zväčšujú *objem* a súčasne znižujú zreteľnosť *kontúr*; v prípade *portrétu* zriedkavo užívaný

osvetlenie zo zadného poloprofilu - svetlo dopadá na model zozadu; strany videné maliarom zostávajú v *tieni*; *kontúry* modelu majú charakteristickú svetelnú *svätožiaru*; *objem* je potlačený, nie však hĺbka, ktorá je zvýraznená účinkami medziľahlého prostredia; väčšinou vyžaduje spredu *osvetlenie doplnkové/komplementárne* na zmäčenie kontrastu; pozri *poloprofil/profil štvrtinový*)

osvietenie - 1.v budhistickej kultúre pozri *bódhi*, *bódhisattva*, *dhjana-mudra*, *ensó/iči ensó*; *zlatý kvet* (Čína); *zen-budhoistické maliarstvo*, *čchan-budhistické maliarstvo*
2. v gréckej mytológii pozri *Apolón*

Adkinson: *poloha osvietenia* - *Budha* sa dotýka pravou rukou zeme; pozri *ansána*

pozri *vlasý*, *koruna*, *lalia*, *oheň*, *orol*, *perla*, *pochodeň*; *škorpión*; *záhrada 6*

osvietenský absolutizmus - Malá čl. encyklopédia: metóda vlády príznačná pre obdobie prechodu od feudalizmu ku kapitalizmu v radu európskych absolutistických štátov 18.st.; vychádzala z predpokladu, že zmenou zákonodarstva môže „osvietený panovník“ zlepšiť situáciu štátu aj občanov a zaistiť spoločenský pokrok; v radu krajín osvietenský absolutizmus obmedzoval a rušil niektoré privilégiá, uskutočňoval reformy poľnohospodárstva, cirkevné reformy, zavádzal podriadenie cirkvi štátu, zosvetšenie cirkevného majetku, zavádzal školské a súdne reformy, presadzoval istú mieru náboženskej tolerance

osvietenstvo - Malá čl. encyklopédia: ideový smer a obdobie prechodu feudalizmu ku kapitalizmu; časovo osvietenstvo počína v 17.-18.st. (pozri *barok*) a pokračuje v 19.st. a v niektorých krajinách aj v 20.st.; osvietenstvo v mnohom nadviazalo na renesanciu a *reformáciu*, avšak jeho kritika starého poriadku bola všestrannejšia, hlbšia a ostrejšia; vyústila do projektu novej dokonalejšej spoločnosti; najvýraznejšie sa osvietenstvo presadilo vo Francúzsku 18.st. (Ch.L. de Montesquieu, Voltaire, J.J.Rousseau, D.Diderot, J.La Mettrie, P.H.D.von Holbach, C.A.Helvetius, A. Vesalius); osvietenstvo verilo v silu ľudského rozumu; rozum vychádzajúci zo zmyslovej skúsenosti mal byť zvrchovaným sudcom vo všetkých sporoch a problémoch; pozri *barok*; *commedia dell'arte*; *pápežstvo*; *komora umeleckých diel*; *postmoderna*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Illuminismo>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Osv%C3%ADcenstv%C3%AD>

Oswald - Osvald

ošetrovateľky - pozri *Irena*; *lekári a lekárnici*

ošklivý - škaredý

oškrdlík - čes.; iný termín pre *špičák*

oštep - atribút *apoštola Tomáša*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

Guercino: Útok Saula na Dávida (1646)

tzv. **otcovská tlačiarenská forma** - *patrica*
otec - pozri *matka, láska rodičovská*

A. P. Weisz-Kubínčan: Otec s dievčatkom (1940)

otcovia apoštolskí - *apoštolskí otcovia*

otcovia cirkevní - *cirkevní otcovia*

Otcovia pútnici - angl. Pilgrim Fathers; anglickí náboženský emigranti (*puritáni*), ktorí najprv presídlili do holandského Leydenu a v novembri 1620 sa priplavili na lodi Mayflower do Severnej Ameriky; založili mesto Plymouth, neskoršie centrum Nového Anglicka; názov Otcovia pútnici pochádza zo sklonku 18.st.; pôvodne nazývaní *Old Comers*, neskoršie *Forefathers*; pozri *Santa Claus, Pilgrim Fathers*

otčenáš - *modlitba Pána*

Otelo - pozri *Desdemona, Shakespeare*

<https://www.tumblr.com/search/lovis+corinth>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Othello>

T. Chassériau: Othello a Desdemona v Benátkach (1850)

otieпка - čes. *došek*; slamený alebo *trstinový* vechet', pevne zviazaný, impregnovaný proti ohni, používaný ako krytina strechy; porovnaj *šindel'*

otieпková strecha - čes. *došková střecha*; *strecha* z otiepok, t.j. zo zväzkov slamy; krytina bežná na vidieku v stredoveku; používaná ako lacná krytina ešte v 19.st. a zač. 20.st. na vidieckych obytných, ale najmä hospodárskych stavbách, chlievoch apod.; porovnaj *šindl'a*; pozri *ľudová architektúra*, *chyža*, *chatrč*, *chalupa*

Rembrandt: Otiepková chalúpka pri veľkom strome a postava sediaca vonku (perokresba hnedým tušom a lavírovanie, 17.st.)

C. Saftleven: Statok v blízkosti potoka (17.st.)

R. J. van Vries: Dve postavy pozdĺž cesty pred chatrčou (17.st.)

F. Londonia: Krajina s dvoma roľníkmi, kozami a mulicou (lept, 18.st.)

M. K. Klodt: Dedina v Orlovskej gubernii (1864)

M. K. Klodt: Dedinská usadlosť pri rieke (1858)

A. Kalvoda: Krajina s veterným mlynom (1900-1900)

otomanská kultúra - *archeologická kultúra* od konca staršej do strednej doby bronzovej (17.-12.st.pr.Kr.) v strednej časti Karpatskej kotliny (podľa obce Otomani v Rumunsku); vyspelá keramika, *egejské* prvky v metalurgii bronzu; pozri *pyraunos*, *umenie doby bronzovej*; *dekoratívny štýl*; *Venuša z Košíc* - *Barce*

otomanská ríša - *osmanská ríša*

otónska renesancia - pozri *otónske umenie*, *karolínska renesancia*

otónske umenie - umenie *predrománskeho* obdobia počas vlády Oty I. a jeho nástupcov saskkej dynastie od pol. 10.-pol. 11.st.; reprezentatívne dvorské a cirkevné umenie, nadväzujúce na *karolínske umenie* a *byzantské umenie*; v maľbe kresbová a plošná štylizácia, snaha o výraz a neskoršie aj monumentalitu; vysoká úroveň v *nástennom* a *knižnom maliarstve*, v *umeleckých remeslách* (rezba zo slonoviny, *zlatníctvo*); pozri *hlavica bosovaná*, *hríbová*, *kalichová*, *korintizujúca*, *košová*, *krychlová*; *klenba* (Dudák); *kostol dvojloďový* s dvoma transeptami; *striedanie podpôr dolnosaské*, *striedanie podpôr rýnske*, *kódex Vyšehradský*; *zlato* (Baleka); *regensburgská knižná maľba*, *Evanjeliár Sainte-Chapelle*, *Codex aureus Laureshamensis/Lorsch*

Baleka: názov odvodený od dynastie Otonov (919-1024), ktorí vytvorili prvý nemecký feudálny štát; obdobie nadväzuje na *karolínske umenie* a niekedy je považované za vlastný počiatok nemeckého *románskeho umenia*; myšlienkovu a tým aj *ikonograficky* vychádzalo zo svetských a cirkevných snáh o obnovu *rímskej ríše* (obdobne o to usiloval Karol Veľký); významnými ohniskami boli biskupské a *falcké mestá* (Hildesheim, Trier), hradné sídla, *dómy*, *kláštory*; na rozdiel od francúzskeho vývoja nestratilo karolínske umenie na nemeckom území podnetnosť a tvorilo podloží k novému výtvarnému názoru a miestnym odlišnostiam (Porýnsko, Sasko); sochárstvo (vytváralo aj veľké *monumentálne* diela: *Geronov kríž*) je podmienené architektúrou, ktorá prispela najmä k rozvoju reliéfného sochárstva (obdobne ako v karolínskom období výtvarným názorom späté s drobnou plastikou a *knižným maliarstvom*; *Zlatá madona*, bronzové dvere opáta Bernwarda z Hildesheimu pre chrám sv. Michala z Hildesheimu a 4m vysoká napodobenina *Trajánovho stĺpa* z poč. 11.st.; umenie má *naratívny* charakter, *ikonograficky* čerpá námety zo *Starého* aj *Nového zákona* a dodáva im dramatický charakter; pre otónske umenie je typická neurčitosť priestoru, zvýraznenie figúr, ich oblé tvary a mäkké klenuté krivky; tie isté

znaky má aj *zlatníctvo*, ktoré používa liaty alebo tepaný kov (*antependium* Hendricha II., 1020; *relikviár* v podobe *Šalamúnovho chrámu*, 1175); vynikajúcu úroveň mala rezba v slonovine, príp. mrožích kloch, ovplyvnená karolínskym umením: *relikviáre*, knižná väzba (reliéfna doštička *perikop* Henricha II.; 870), šachové figúrky a *antependia* (magdeburský dóm); ikonograficky dôležité zobrazenie *Krista* typu *Majestas Domini*; v architektúre súvislé plochy stien > rozmach *nástennej maľby* s doznievajúcou neskorou antickou tradíciou; najvýznamnejšia maliarska škola na ostrove Reichenau (rozvoj karolínskej tradície); ďalšie školy v severnom Porýnsku, Vestfálsku, Sasku; najvýznamnejšie knižné maľby zo *scriptorií* na ostrove Reichenau a Trevíre, neskoršie z Fuldy; do popredia sa dostala aj dielňa saskkej školy v Hildesheime; pre všetky maliarske školy tohto obdobia typické vizionárstvo, výrazovosť, hieratické kompozície (pozri *hieratický spôsob zobrazovania*); otónske umenie plynulo vyústilo do románskeho umenia

<http://www.cultorweb.com/VA/Tc4.html>

Otr - v preklade – „vydra“; tiež Ott, Oteru, Otr, Ottar, Ottarr, Otter; v *severskej mytológii* škriatok, syn kráľa *Hreidmara* a brat *Fafnira* a *Regina*; podľa Prózy Edda sa mohol zmeniť ľudskú podobu na zvieraciú a dni trávil v podobe vydry a hltavo jedol lososa; oči mal zatvorené a nevšimol si že okolo idú bohovia *Odin* a *Loki* a *Hœnir*; *Loki* po ňom hodil kameň, trafil ho do hlavy a zabil; bol šťastný, že získal vydriu kožu a navyše lososa; v rovnaký deň hľadali prenocovanie v dome *Hreidmara* a ukázali mu svoju korisť; ten poznal svojho syna a požadoval veľké výkupné za jeho smrť; žiadal naplniť jeho kožu zvnútra i zvonku výlučne červeným zlatom; *Loki* zlato a navyše prsteň *andvarinaut*; keď bola koža pokrytá, jeden chlp ešte vystupoval; *Hreidmar* donútil *Lokiho* a *Odina* vzdať sa magického prsteňa, aby chlp zakryli; *Loki* však prsteň zobral škriatkovi *Andvarimu*, ktorý ho v hneve preklial, aby majiteľovi prinášal vždy iba nešťastie; predpokladá sa, že tento príbeh mal ukázať výhody dodržiavania litery zákona (odškodné za zabitie), ale aj dodržiavanie ducha zákona (nároky na premrštené výkupné); nenásytnosť nakoniec spôsobila smrť *Hreidmara* (zabil ho vlastný syn *Fafnir*) a *Fafnira* a *Regina*, ktorých zabil *Sigurd* mečom *Gram*; pozri *hrdinovia severských mýtov* a *legiend, premena (mágia), stredoveké legendy, severski škriatkovia*

<https://en.wikipedia.org/wiki/%C3%93tr>

otrava - pozri *asfodel*; *koral* (Biedermann); *choroba*

Otrera - v *gréckej mytológii* milienka boha vojny *Área*, matka kráľovnej *Amazóniek*, *Penthesileie*

otroctvo, otrok - pozri *lárovia*, *penáti*, *génus* (www); *atlant/atlas*, *karyatída*; *columna Maenia*; *chantueles* (Despertad); *pileus*; *Eligius*, synoda v *Chalone*; *Koloseum*, *kolumbárium*, *gladiátorské hry*, *Spartacus*, *Menippos* z *Gadary*, *Ezop*; *ukrižovanie* (Nový biblický slovník); *mamlúci/mameluci*, *odaliska*; *nevoľník*, *tri stavy*, *križová výprava detí*, *vúdu*

Oxfordský slovník svätcov v súvislosti s heslom *Eligius*: na sklonku života sa *Eligius* (†660) sa stal poradcom kráľovnej, regentky *Bathildy* (anglosaského pôvodu), ktorá bola vyslobodená z otroctva a postupne dosiahla úspech; ich spoločnému vplyvu možno pripísať výnos 58. synody v *Chalone*, ktorý zakázal predaj otrokov mimo kráľovstva a trval na tom, aby mohli voľne odpočívať v nedeľu a sviatky

https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_slavery

<http://en.wikipedia.org/wiki/Barbarian>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Schiavo>

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B1>

http://en.wikipedia.org/wiki/Slavery_in_antiquity

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Slavery_in_art

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Slavery>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Otrokářství>

Scéna so symposionu: Opitý muž vracia a otrok mu drží čelo (červeno figúrová maľba, 500-470pr.Kr.)

Rímski otroci v putách (mramorový reliéf, Smyrna, Turecko, r. 200)

Michelangelo: Zomierajúci otrok (štúdia)
Michelangelo: Zomierajúci otrok (mramor, 1513-1515)

Anonym zo 17.st.: Vykupovanie kresťanských otrokov zadržovaných barbarmi (Le Commerce des Captifs od Wolfganga Kaisera)

J.-B. Carpeaux: Černoška alebo Prečo sa narodila ako otrokyňa? (1869)

otroctvo egyptské - egyptské otroctvo

Otsu-e - tiež obrazy Otsu; pozri *japonské maliarstvo*

http://www.otsue.jp/english/intro_his.html

Ottheinrich Bibel/Otthaynrih-Biblie - www: pomenovanie Ottheinrich Bibel je menované po mužovi, ktorý zakúpil asi 1530 výtlačkov pre svoju knižnicu; začalo sa to inzerátom 1425-1430; Ottheinrichovu prácu mal dokončiť *Matthias Gerung*; tento iluminovaný rukopis je často považované za jednu z najkrajších umeleckých prác, ktorú Gerung kedy urobil; pozri *Zjavenie Jána, Apokalypsa, Beatus, apokalyptické motívy*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Ottheinrich-Bibel>

http://www.vermande.us/tim/bs_revpic.html

M. Gerung: Nový Jeruzalem (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Pád Babylonu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Nevieška babylonská (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Siedma čaša hnevu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Sedem čiaš hnevu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Triumf Baránka (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Desiat'rohá šelma (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Žena a šelma (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Zmeranie chrámu a dvaja svedkovia (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Kniha (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Piata a šiesta poľnica (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Siedma pečať (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Poznačenie 144 tisícov (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Piata a šiesta pečať (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Videnie neba (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Jánovo videnie siedmich svietnikov (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Štyria apokalyptickí jazdci (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Útek sv. Pavla (Ottheinrich Bible, 1540)

Ottin Auguste -

http://en.wikipedia.org/wiki/Auguste_Ottin

ottocento - tal. ottocento – „osemsto“

Baleka: v talianskom *dejepise umenia* termín pre talianske umenie 19.st.; súčasne štýlový pojem; ottocentistami nazývaní talianski umelci, ktorí tvorili v tomto storočí; termín zovšeobecnel; pozri *sloh*

Otos a Efiates - gréc. Ὠτος/Otos; Ἐφιάλτης/Efiates; v *gréckej mytológii* dvojčičky, synovia *Giganta Aloea* a *Gaie* (Zamarovský uvádza Ifimedeiu); spolu s bratmi sebavedomí siláci, Giganti, ktorí hrozili bohom *Olympu*, že až vyrastú, navfšia na seba hory (podľa jednej verzie tým vrchom mal byť *Pelion*) a vystúpia na nebo, unesú *Héru* pred Epialtesa a *Artemis* pre Otosa; Otosa a Efiata zastrelil šípm zo svojho strieborného luku *Apolón*; Efiates s bratmi predtým vykonal aj záslužné činy: napr. zavrrel do medeného suda zúrivého boha vojny *Área*, ktorého však o trinásť mesiacov oslobodil boh obchodu *Hermes*; v *Gigantomachii* zobrazovaný Efiates v boji s *Aténou*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Aloadae>

G. Doré: Titáni a Giganti (spútany Epifnes vľavo) (rytina z Danteho Božskej komédie: Inferno, 1857)